

**TOSHKENT MARKAZINING MODERNIZATSIYA VA SHAHARSOZLIK
LOYIHALARI**

Fayzulla Chorshanbayev

Chinnigul Meliyeva

v.b., dotsentlari.

Corresponding author: chorshanbayev.fayzulla@samdaqu.edu.uz

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17897369>

Annotatsiya. Yangilangan infratuzilma, zamonaviy binolar va yashil hududlar shaharni yanada chiroyli va qulay qildi. Loyihaning amalga oshirilishi aholi hayotining sifatini yaxshilashga va shaharni xalqaro miqyosda taniqli markazga aylantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: iqlim, modernizatsiya, rekreatsiya hududlari, city, "Sky Towers", "Chorsu", ekologik barqarorlik, urbanizatsiya.

Toshkent markazining modernizatsiya va shaharsozlik loyihasi Toshkent markazini zamonaviylashtirish va shaharsozlik loyihasi poytaxtning tarixiy va madaniy merosiga hurmat bilan yondashib, shu bilan birga shaharning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini yangi bosqichga olib chiqishni maqsad qiladi. Loyiha zamonaviy shaharsozlik tamoyillari va ekologik barqarorlik tamoyillarini birlashtirib, shahar aholisi va mehmonlar uchun qulay va chiroyli muhit yaratadi.

Toshkent markazining dastlabki modernizatsiya va rivojlantirish loyihalari mustahkam poydevor yaratish, shahar infratuzilmasini yaxshilash va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish maqsadida amalga oshirilgan. Ushbu dastlabki loyihalar Toshkentning markaziy qismini zamonaviylashtirish, yashash sharoitlarini yaxshilash va shaharning global raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan edi.

Quyida Toshkent markazining dastlabki rivojlantirish loyihalaridan ba'zilari keltirilgan:

1. Toshkent City loyihasi

Loyiha maqsadi: Toshkent city-bu Toshkentning markazidagi yangi biznes markazi bo'lib, zamonaviy ofislar, ko'p qavatli uy-joylar, savdo markazlari, mehmonxonalar, restoranlar va madaniy komplekslarni o'z ichiga oladi. Bu loyiha shaharning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga katta hissa qo'shish maqsadida amalga oshirildi.

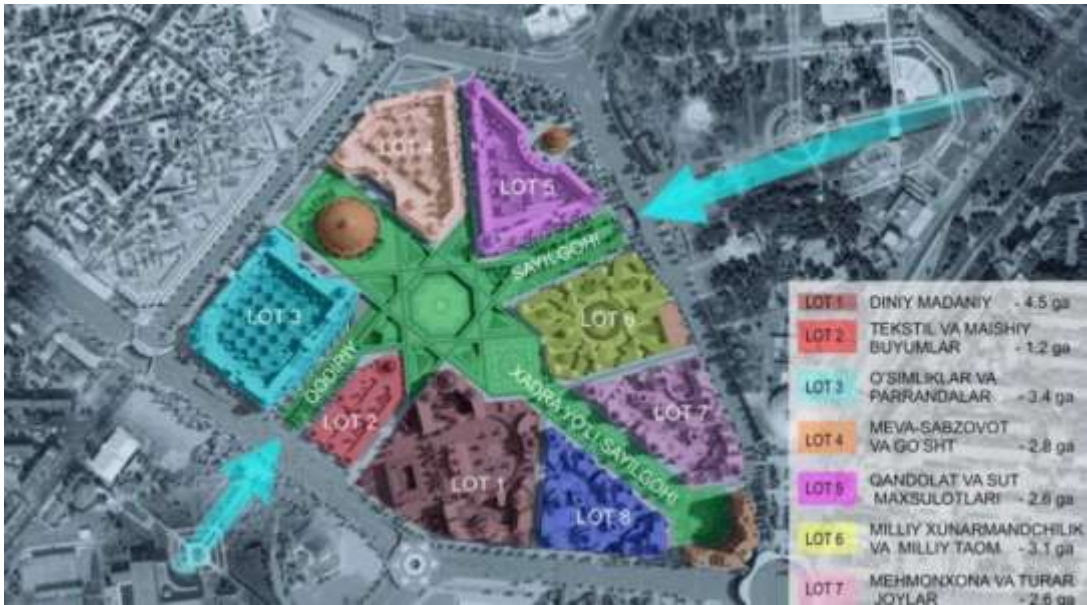
Xususiyatlari: Toshkent cityda zamonaviy arxitektura va infratuzilma elementlari qodlanildi. Loyihaning birinchi bosqichida "Sky Towers" deb nomlanuvchi 5 ta yuqori balandlikdagi bino qurildi. Shuningdek, savdo, turizm va biznes uchun zamonaviy markazlar yaratildi.

2. “Chorsu” bozorini modernizatsiya qilish

- Loyiha maqsadi: Toshkentning eng qadimgi bozorlaridan biri bodgan "Chorsu" bozori modernizatsiya qilindi, yangi savdo maydonlari yaratildi va eski bozordan yangi, zamonaviy bozorga aylantirildi. Bu loyiha shaharning tarixiy va madaniy ob’ektlarini saqlab qolgan holda iqtisodiy faollikni oshirishni maqsad qilgan edi.

- Xususiyatlari: Yangi bozorlar va savdo markazlarida shaharning an’anaviy va zamonaviy uslublari uyg’unlashtirildi. Shuningdek, atrofdagi infratuzilma — yod tizimi, kommunikatsiya, xavfsizlik va sanitariya tizimlari ham modernizatsiya qilindi.

Toshkentni umumiy rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan loyihalar va tashabbuslar poytaxtni yanada zamonaviy, barqaror, yashash uchun qulay va iqtisodiy jihatdan rivojlangan shahar sifatida shakllantirishga qaratilgan. Bu rivojlanish ijtimoiy, iqtisodiy, ekologik va texnologik sohalarda keng qamrovli ishlarni o'z ichiga oladi. Toshkentni rivojlantirishga qaratilgan asosiy yo'nalishlar quyidagilar:

1. Shahar infratuzilmasini modernizatsiya qilish

- Transport tarmog'ini kengaytirish: Toshkentda yangi transport tarmog'ini yaratish, metropoliten tizimini kengaytirish, ko'p qatlamli yodlar qurish va jamoat transportini modernizatsiya qilish bo'yicha loyihalar amalga oshirilmoqda. Bu, o'z navbatida, shaharni tirbandlikdan xoli qilish va harakatni tezlashtirishga yordam beradi.

2. Aqlli shahar (Smart City) texnologiyalarini tatbiq etish

- Shaharni raqamlashtirish: Toshkentni aqlli shaharlar (Smart City) tizimi asosida rivojlantirish, ya'ni transport tizimi, energiya boshqaruvi, xavfsizlik va sog'diqni saqlashni raqamli tizimlar orqali boshqarish.

3. Ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirish

- Jamoat joy lari va sport inshootlarini qurish: Toshkentda aholining dam olish va sport bilan shug'ullanishi uchun sport inshootlari, bog'lar, jamoat maydonlari va rekreativ hududlarni yaratish.

Toshkentni umumiy rivojlantirishga qaratilgan ushbu loyiha va tashabbuslar poytaxtni nafaqat mintaqaviy, balki global miqyosda ham raqobatbardosh va barqaror shahar sifatida shakllantirishga yordam beradi.

Shaharni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar Toshkentni yuqori sifatli infratuzilma, innovatsion texnologiyalar va keng imkoniyatlarga ega zamonaviy metropolizmga aylantirishni maqsad qiladi.

Toshkentda y ashil hududlarni kengay tirish

Toshkentda yashil hududlarni kengaytirish, shaharning ekologik barqarorligini ta'minlash, havo sifatini yaxshilash va aholi salomatligini qo'llab-quvvatlash uchun juda muhim bir masala.

Shaharlarning o'sishi bilan, tabiatni asrash va yashil maydonlarni ko'paytirish, urbanizatsiya jarayonida tez-tez e'tibordan chetda qolayotgan muhim jihatlardan biri bo'ladi.

Toshkentda yashil hududlarni kengaytirish uchun bir necha samarali strategiyalarni amalga oshirish mumkin:

1. Yashil hududlarni rejalashtirish va urbanizatsiya bilan integratsiya qilish

Toshkent shahrining urbanizatsiya jarayonida yashil maydonlarni rejalashtirishni amalga oshirish zarur. Yashil hududlar faqatgina parklar yoki bog'lar emas, balki o'rmonlar, piyoda yo'llari, va hatto yashil tomlar kabi kichik hududlar ham bo'lishi mumkin. Yangi ko'p qavatli uylar qurishda, ular atrofida yashil hududlar tashkil etish, qisman daraxtlar va butalar ekish kabi amallarni o'z ichiga olishi kerak.

2. Jamoatchilikni jalb qilish va tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash

Yashil hududlarni kengaytirish jarayonida jamoatchilikning o'zini faollashtirish va ekologik savodxonlikni oshirish muhim.

O'zbekistonning yoshlarni, talabalari va jamoatni bu jarayonga jalb qilish, ularga tabiatni asrash va yashil maydonlarni qo'llab-quvvatlashda faol ishtirok etish imkoniyatlarini yaratish lozim.

3. Yashil hududlarni saqlash va uzoq muddatli parvarish

Yashil hududlarni yaratishning o'zi yetarli emas. Ularni saqlab qolish va parvarish qilish ham katta ahamiyatga ega.

Yashil maydonlarni toza tutish, o'simliklarni parvarish qilish va zararkunandalarga qarshi kurashish uchun muntazam ishlar olib borilishi kerak.

Toshkent shahridagi yashil qoplamalar maydoni, o'tgan yilning yoz oyidagi ma'lumotlarga ko'ra, qariyb 26,84 foizni tashkil etgan.

Bu haqda birinchi marta shahar hokimi Jahongir Ortiqxo'jayev ma'lum qilgandi.

Toshkent markazining modernizatsiya loyihasi shaharni rivojlantirishda muhim qadam bo'ldi. Yangilangan infratuzilma, zamonaviy binolar va yashil hududlar shaharni yanada chiroyli va qulay qildi. Loyihaning amalga oshirilishi aholi hayotining sifatini yaxshilashga va shaharni xalqaro miqyosda taniqli markazga aylantirishga xizmat qiladi. Toshkent markazini modernizatsiya qilish va shaharsozlik loyihasi shaharning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini yangi bosqichga olib chiqishga qaratilgan muhim loyiha hisoblanadi.

Adabiyotlar.

1. O'zbekiston Respublikasining Shaharsozlik Kodeksi. T., Adolat. 2022y. -112 bet.
2. ShNQ 2.07.01-03* Shaharsozlik. Shahar va qishloq aholi punktlari hududlarini rivojlantirish va qurilishni rejalashtirish. O'zbekiston Respublikasi Davlat arxitektura va qurilish qumitasi. T., 2023.
3. Meliyeva Ch.O. Tarixiy shahar markazlarining tiklashda ilmiy asoslari. O'quv qo'llanma. SamDAQI, Samarqand-2021y.
4. Ch. O.Meliyeva, D. G Islamova.Shahar landshaftini tashkil etish Darslik SamDAQI, 2022y. 252-bet.
5. Горохов. В.А. Лунс Л.Б., Росторгув О. "Инженерное благоустройства городских территорий". М. Сройиздат.1985.
6. Белоусов В.Н., Прутков Б.Г., Справочник проектировщика. Градастроительство Москва Стройиздат 1978 Москва
7. Chorshanbayev F.Z. Shahar qurilish asoslari o'quv qo'llanma Samarqand-2021

8. Qodirova S.A., Abdujabborova M.T. “Turar joy va jamoat binolarini loyihalash”. Darslik. “Aloqachi” nashriyoti, Toshkent.: 2020. – 303 b.
9. Ziyatovich, Chorshanbaev Fayzulla; Otaqulovna, Melieva Chinnigul; Aziza, Ziyatova;, URBAN PLANS IN THE AREA OF SAMARKAND CITY,Gospodarka i Innowacje.,34,,205-209,2023,
10. Chorshanbayev, Fayzulla Ziyatovich; Davlatov, Ikrom Shovqiddinovich; Ziyatova, Aziza;, Shahar hududida turar joy binolarning landshaftini tashkil etish,MODERN SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL,370,2019,52-56,2019,"LONDON, UNITED KINGDOM Scientific Publishers ""iScience"""